

Комедія чи інтермедії-анекдоти?

Лариса Іванишина

«Політ золотої мушки» – така назва комедії Івана Кравчишина. Слова «золота мушка» належать дівчинці, від якої ведеться оповідь: «А дедьо казали, що людське життя, як політ золотої мушки...», тобто дуже коротке. Йдеться про контраст між людською суетою і смертю. Він цілком спроможний набрати художньої ваги, наприклад, у комедії абсурду. В стрічці комізм видобувають з повсякдення провінційного містечка в Карпатах – персонажі розмовляють гуцульським діалектом. Фільм багатолюдний, галасливий, можна сказати, що всі мешканці тут демонструють себе якнайвідвертіше. Ну хоча б місцева повія, яка у вільний від роботи час (вона доглядає худобу) їздить вулицями на велосипеді, а партнерів приймає на сні в дірявому сараї. Але розсмішити глядачів має не тільки те, що всі охочі заглядають у дірки цього приміщення (до речі, у фільмі всі помешкання ненадійні, їх нерідко хитає, наче від землетрусу), гумор – у реакції бугая: в найпікантніший момент він зривається з прив'язі, й чоловік рятується від розлюченої тварини втечею. Такий собі екстрим як додаток до задоволення. Погоня досить ретельно обігрується на початку фільму.

Фільм вибудовано як інтермедії, де на зміну масовим діям приходять сольні номери. А буває дує: місцевий хлопець розповідає прокуророві довгу й плутану історію, але нам не дано зрозуміти їхньої розмови: ні запитань, ні відповідей. Та це для постановника не має значення, він ілюструє діалог феєрверком епізодів: про матч на стадіоні, про чоловіка, який свердлить підземні ходи, прокладаючи метро до Києва, тощо. Епізоди передбачають сміх, але щось не спрацьовує в комедії ситуацій, може, через те, що в персонажів – надмірні жести та міміка, як у ранніх німих фільмах. Лицедійству виконавців бракує органічності. Зрештою, сюжет вирулює до епізоду весілля, а на весіллі, як впливає з фільму, найважливішою є горілка. Батько нареченої разом з кумом навкарачки лазять по садку, де колись її закопали,

«Політ золотої мушки»

За оповіданнями Богдана Волошина (псевдонім пан Марциняк)

Автор сценарію і режисер Іван Кравчишин

У ролях: Олег Цьона, Зіновій Симчич, Наталя Кубишина, Володимир Мовчан

Компанія «Трембіта-Кіно», 2014

і не можуть знайти, бо обидва вже добряче хильнули й пуття з них ніякого. Однак весілля триває, молода пара – просто красені, наречена підтримує високий живіт. Вінчання в церкві, де камера спрямована не на ритуал, а на двох дівчат, що перемивають кісточки нареченої, – епізод справді кумедний. Потім, як заведено, – застілля, музики, танці, однак наречений норовить чкурнути від нареченої, коли гасне світло, він таки тікає із «звізду», тобто співачкою, яка вульгарно демонструвала сексапільність. А де втеча, там і погоня: наречена, що разом з гостями наздоганяє судженого, викидає з-під весільної сукні подушку, й це сприяє примиренню молодих. Найбільше відповідають весільному епізоду музиканти, які зіграли самих себе.

Яскравою є остання частина. Йдеться про смерть уже згаданого дедя і те, що відбувається з покійником і довкола нього, насамперед із заповітом та інтригою, кому з братів дістанеться батьківська хата. Тут уже можна говорити про стихію смішного – комічні ситуації виникають з того, над чим сміятися не випадає. Однак актор Львівського театру ім. Леся Курбаса Олег Цьона, який грає старшого сина померлого дідуся, виліпив комічний і разом з тим переконливий образ викінченого п'яниці. Саме в цьому епізоді інтермедія вийшла за свої рамки і дозволяє порівняти «Політ золотої мушки» з фільмом «Біла кішка, чорний кіт». Тож не все кепсько: фільм Кравчишина – це наш привіт Кустуриці. Та маємо поки що не художні образи і символи, а тільки спроби наблизитися до них. Іван Кравчишин обрав шлях до образу через побут і прозу життя сучасних гуцулів. І найбільше це вдалося в останній частині, де в анекдотичних моментах комедії ситуацій прочитується гірка життєва реальність.

Мешканці Карпат, що знімалися, наповнюють фільм енергією, тішать діалектом, однак автору забракло дотепності й почуття міри. Все, що діється у фільмі, не передбачає логічних мотивувань, це завзята метушня, але метушні забагато. Талант комедіографа – рідкісний. І все ж: якби трапилась хороша основа, режисер зможе розвивати цей рідкісний жанр.